

in.ihned.cz/cr

domě zvaném Na staré poště hrál na klavír plzeňský student Bedřich Smetana u poštmistra Křepinského...". Pěkný je dům staré lékárny, jemuž uprostřed fasády dominuje dekorativní prvek čápa vyčuhujícího z hnízda. Uprostřed náměstí stojí sloup se sochou Jana Nepomuckého z roku 1709.

Betonové myšlenky

Na Rokycanech se bohužel komunističtí „invenční“ architekti podepsali opravdu nemile. Ať opustíte Masarykovo náměstí kterýmkoliv směrem, narazíte na jejich betonové myšlenky. Paneláky vyčuhují zpoza Dumetovského domu hned vedle kostela. Celý blok tvořící malé sídliště je hned za radnicí, byť tady evidentně prodělal v posledních letech jakési vylepšení – získal střechy či barvené izolace.

To nejhorší se ale ukrývá přímo ve středu starého města. Jeden konec Masarykova náměstí vyplňuje skutečně ohavný kvádr nákupního střediska Žďár, na straně druhé (již na Malém náměstí) zase nechutný podlouhlý i vysoký blok, který okupuje hotel Bílý lev. Ing. arch. Drchal jej vyprojektoval na místě starého zájezdního hostince. Od roku 1984 se toto „veleřídlo“ stavělo pět let! Jako by ty dva domy spolu na dálku komunikovaly a vzpomínaly na „staré dobré časy“.

Ty lepší – a nejen architektonické – časy symbolizuje naopak třeba krásně rekonstruovaná a mohutná budova bývalého gymnázia, dnes střední odborná škola (ul. Svazu bojovníků za svobodu), funkcio-

nalistická budova Komerční banky (ul. Jirsákova) architekta F. A. Libry či hlavní vlakové nádraží z roku 1931.

Město za Rudolfa

Kdy vznikla první osada na místě dnešních Rokycan, se přesně neví. Každopádně tady při brodu přes Padrtský potok stávala. Jméno Rokycany pochází od slova „rokytí“ – porostu vlhkého údolí. Procházela tudy stará cesta ze středních Čech k plzeňskému hradu. Poprvé se o osadě zmiňuje Kosmova kronika, když spory po smrti knížete Svatopluka r. 1109 řešil o rok později německý král Jindřich ve vsi Rokycanech, kde sídlil biskupský dvorec.

Význam osady vzrůstal s významem obchodní cesty, která vedla dále na západ přes hranice země. Koncem 13. století začalo kolem kostela vznikat opevnění. A v roce 1399 se Rokycanům dostalo arcibiskupského privilegia pro svobodné nakládání s majetkem. Husitské období přineslo neklid. Zpočátku patřily katolíkům, ale v roce 1421 je ovládli husité. Nevydrželi ani rok a město obsadili Plzeňští. Pak se to ještě několikrát přestřídalo.

V polovině 15. století Rokycany získaly a vlastně i daly skutečnou osobnost. Mistr Jan Rokycan (1397 – 1471) byl jediným husitským arcibiskupem, výborným řečníkem, který uměl strhnout lid, a rádcem i přítelem Jiřího z Poděbrad. Své diplomatické umění využil jako hlavní mluvčí české delegace na basilejském koncilu 1433, z něhož se vrátil do Prahy se sjednanými a koncilem potvrzenými kompaktáty.

Vrcholu dosáhly Rokycany za Rudolfa II., kdy se dočkaly povýšení na královské město. Bohatly z obchodu, výnosy z lesů a statků a železných hutí, odvětví, které dlouho město živilo. O katastrofálním požáru a proměně staré tváře města již byla řeč.

Vojenské muzeum

S novodobou historií měli komunističtí dějepisci velký →

ZAJÍMAVOST

Co má společného herec Jindřich Mošna, staré chalupy a ležitý vodní hamr? O tom se přesvědčíte 8 km jihovýchodně od Rokycan v obci **Dobřív**. Je to malebná vesnička v okolí hlubokých lesů, jíž protéká Padrtský potok. Díky oblíbenému rekreačnímu chalupářství za minulého režimu si uchovala jedinečný ráz a vyhlášení vesnickou památkovou zónou. Je tu mnoho krásných roubených chalup s bílými pruhy na tmavohnědém základu, typické stavby podbrdské lidové architektury.

Již od 15. století se v Dobřívě vyrábělo železo. Upomínkou na slavnou minulost je unikátní technická památka – vodní hamr. Jedná se o nejvýznamnější památku svého druhu v ČR. Jeho vnitřní vybavení pochází z doby od 17. do 20. století. Dnešní zděná budova byla postavena začátkem 19. stole-

tí na místě starších dřevěných hamrů z let 1658 a 1701. Každý rok třetí sobotu v květnu se zde koná Hamernický den (viz Akce).

Upoutá rovněž starodávný Kamenný, tzv. švédský most se sochou sv. Jana Nepomuckého z 18. století. Na břehu vodního náhonu pod hamrem se nachází chráněná lipová alej. Vyhlášená je roubená Stará hospoda. Rád sem chodíval herec Jindřich Mošna, jemuž je věnována pamětní síň.

Otevírací doba:

Vodní hamr (od 1. dubna do 31. října – středa, sobota a neděle 9 – 12 a 12.30 – 17 h, kromě pondělí si lze v rokycanském muzeu domluvit i mimořádné prohlídky mimo stanovenou dobu).

Pamětní síň Jindřicha Mošny – byla poškozena při loňských povodních, zatím uzavřena.

FOTO: ADÉLA POLÁKOVÁ

Česká republika

Magazín IN spolupracuje
s agenturou
Czechtourism